

Not: Ticari araçların denetimi nedeniyle belediyelerin ücret alıp alamayacağı hk.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/622.02/991828

14/06/2021

Konu: GÖRÜŞ (Ticari Araçların Denetim Ücreti Hk.)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07.05.2021 tarihli ve 5338 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince belediyelere tevdi edilen yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yapılan hizmetler karşılığı ücret alınıp alınmayacağı konusunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununun “*Belediyenin görev ve sorumlulukları*” başlıklı 14 üncü maddesinde “*Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;*

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

...” hükmü,

“*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*” başlıklı 15 inci maddesinde “...

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek.

...

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

...

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.

...” hükmü,

“*Meclisin görev ve yetkileri*” başlıklı 18 inci maddesinde “*Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:*

...
f) **Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek.**

... ” hükmü,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “*Ücrete tabi işler*” başlıklı 97 nci maddesinde; **“Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.”** hükmü çerçevesinde belediye meclislerince tarifeler belirlenmektedir

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğinde (Seri No: 31) **“Belediyelerin harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaları mümkün bulunmakla beraber, ücretlerin hizmetten faydalananlardan yapılan hizmetin maliyeti göz önünde bulundurularak adalet, eşitlik ve genellik prensiplerine uygun olarak tespit edilmesi gerekmektedir.”** denilerek belediye meclislerince tarife belirlenirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar düzenlemiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde kanunlarda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirleme yetkisinin belediye meclisine ait olduğu, tarifelerin belirlenmesinde hizmetin maliyeti göz önünde bulundurularak adalet, eşitlik ve genellik prensiplerine uygun olarak tespit edilmesinin gerektiği, belediyelerin meri mevzuatta harç veya katılma payına konu olmayan, belediyelere tekel olarak verilmemiş ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri hizmetler için ücret belirleyebileceği;

Bununla beraber, şehir içi toplu taşıma ve ulaşım hizmetlerinin yürütülmesi ve sürdürülmesi ile ilgili 5393 sayılı Kanun kapsamında belediyelere verilmiş olan denetim ve kontrol yetkisi için 2464 sayılı Kanunun 97 nci maddesi kapsamında ücret tespit edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür